

فرهنگستان علوم جمهوری قزاقستان^۱

فرهنگستان علوم قزاق متشکل از ۱۶ مؤسسه علمی، ۷ ایستگاه آزمایشی و ۳ باغ گیاه‌شناسی در اول ژوئن ۱۹۴۶ پایه‌گذاری شد.

در ابتدا کادر اصلی فرهنگستان تنها دارای ۱۴ عضو تمام‌وقت و ۱۶ عضو پاره‌وقت بود. ساتپایف^۲ دانشمند و زمین‌شناس برجسته به‌عنوان اولین رئیس فرهنگستان انتخاب شد. در حال حاضر، فرهنگستان علوم قزاق بزرگترین مرکز علمی مطالعات پایه و مسائل کاربردی اقتصاد ملی می‌باشد. فرهنگستان دارای یک کادر عالی و ۴۲ مؤسسه تحقیقات علمی است. این مؤسسات توسط پنج بخش به ترتیب ذیل به هم پیوسته‌اند.

۱. بخش علوم ریاضی فیزیک و مؤسسات وابسته: مؤسسه فیزیک هسته‌ای، مؤسسه فیزیک انرژی عالی، مؤسسه ریاضیات نظری و عملی، مؤسسه فیزیک نجومی فزنکف^۳، مؤسسه یونوسفر، مؤسسه فیزیک فنی، مؤسسه علوم مکانیک، مؤسسه تحقیقات فضایی، مؤسسه اطلاعات و کنترل مشکلات.

۲. بخش علوم زمینی و مؤسسات آن: مؤسسه علوم زمین‌شناسی ساتپایف، مؤسسه هیدروفیزیک و زمین‌شناسی سد «احمد ساقین»^۴، مؤسسه ذوب و غنی‌سازی سنگ فلزات، مؤسسه زلزله‌شناسی، مؤسسه مطالعات معدن، مؤسسه جغرافیا.

۳. بخش علوم زیست‌شناسی و مؤسسات آن: مؤسسه علم خاک، مؤسسه گیاه‌شناسی و ترکیبات گیاهان طبیعی، باغ گیاه‌شناسی، مؤسسه جانورشناسی و ژن‌شناسی حیوانات، مؤسسه میکروب‌شناسی و ویروس‌شناسی، آزمایشگاه بیولوژی محمد قالیف^۵ مؤسسه فیزیولوژی، مؤسسه زیست‌شناسی مولکولی و زیست‌شیمی، مرکز تحقیقات مسائل تغذیه منطقه‌ای.

۴. بخش علوم فنی - شیمیایی و مؤسسات آن: مؤسسه علوم شیمیایی بکتیروف^۶ مؤسسه کاتالیزارگانیک و الکتروشیمی، مؤسسه پتروشیمی و نمکهای طبیعی.

1. Academy of Sciences of the Republic of Kazakstan

2. K.I.Satpaev

3. V.G.Fesenkov

4. Akhmedsafin

5. F.M. Mukhamedgaliev

6. A.B.Bekturov

۵. بخش علوم اجتماعی و مؤسسات آن: مؤسسه باستانشناسی مارگولان^۱، مؤسسه سیاست و حقوق، مؤسسه تاریخ و نژادشناسی و الیخانوف^۲، مؤسسه هنر و ادبیات آوزوف^۳، مؤسسه مطالعات شرقی با تمرکز بر مطالعات اویغور، مؤسسه فلسفه، مؤسسه اقتصاد، مؤسسه جامعه‌شناسی و علوم سیاسی به معنای اعم، مؤسسه زبانهای بایترزینوف^۴، مرکز اقتصاد خارجی.

بخش قزاقستان مرکزی در استان کاراگاندا و مؤسسات وابسته آن عبارت‌اند از: مؤسسه شیمیایی و ذوب فلزات مؤسسه کاتالیزارگانیک و شیمی ذغال، مؤسسه فیزیولوژی و بهداشت کار، مؤسسه توسعه مجموعه منابع معدنی، مؤسسه ریاضیات کاربردی، مؤسسه شیمی گیاهی.

در سالهای اخیر دو بخش جدید قزاقستان جنوبی و قزاقستان شرقی در مناطق مربوطه کشور پایه‌گذاری شده است. این بخشها توسعه و کاربرد تکنولوژی و تکنیکهای جدید و حرکت کلی این مناطق مهم را افزایش می‌دهند.

در حال حاضر، از هشت هزار پرسنل فرهنگستان علوم قزاق، حدود ۴ هزار نفر آنها محقق علمی هستند که بیش از ۴۰۰ دکتر و حدود ۲۰۰۰ نامزد علمی در بین آنها وجود دارد. علاوه بر این ۵۷ عضو تمام وقت و ۱۴۳ عضو پاره‌وقت نیز در فرهنگستان علوم قزاق مشغول به کار می‌باشند.

امروزه، ما شاهد یک جهش کیفی جدید در توسعه قزاقستان هستیم. پایه‌های این روند در کسب استقلال قزاقستان است. نوسازی ساختاری اقتصاد تغییر در سیستم آموزش و پرورش ملی و گسترش و ارتباطات بین‌المللی، مستلزم تحقیقات علمی جدی می‌باشد. همه این اهداف تمرکز تلاشهای دانشمندان قزاق بر حوزه‌های بسیار مهم و افزایش و سودمندی مطالعات را ایجاب می‌کند. در استراتژی توسعه توان فنی، علمی و صنعتی جمهوری، نقش مهم تحقیقات پایه مبنای پیشرفت کلی قرار گرفته است.

در سالهای اخیر فرهنگستان علوم قزاق به نتایج علمی برجسته‌ای در زمینه ذوب فلزات - توسعه مجموعه منابع معدنی، فنون استخراج، فیزیک برق، فیزیک نجومی، کاتالیز،

1. A.Kh.Margulan

2. Ch.Ch.Valikhanov

3. M.O. Auezov

4. A. Baitursynov

بیولوژی مولکولی دست یافته است. شاخه‌های جدید تحقیقات پایه مانند: ابررسانای حرارتی عالی^۱، تکنولوژی، ماشینها و صنایع آینده، زمین‌شناسی ذخایر نفت و گاز، پیش‌بینی خسارات ناشی از بلایای طبیعی، فرآیندهای انتقالی اکولوژی ژئوفیزیک پس از اتمام انرژی خورشیدی، بررسی جنبه‌های قانونی و اقتصادی مناسبات بازار نیز در فرهنگستان فعال می‌باشند.

در اینجا، با توجه به آخرین دستاوردهای دانشمندان قزاق لازم است به برنامه کنترل زیست‌محیطی سرزمین قزاقستان اشاره نمود، پروژه حفظ و نگهداری دریاچه آرال و تثبیت توازن زیست‌محیطی منطقه آرال و نیز ایجاد مبنای اصولی برای حل مشکل دریای خزر نیز توسط این دانشمندان طراحی شده است.

همچنین برنامه علمی پرواز اولین فضاورد قزاق، آوباکیروف^۲ توسط دانشمندان فرهنگستان علوم قزاق طرح‌ریزی شد. همکاری بین‌المللی در استفاده از پایگاه فضایی برای آموزش فضاوردان مبنایی برای پیشرفت برنامه تحقیقات فضایی جهانی قزاقستان به‌شمار می‌رود.

استادان فرهنگستان قزاق به‌طور فعال در زندگی اجتماعی کشور مشارکت دارند و سهم با ارزشی در ایجاد پایه‌های قانونی مسائل سیاسی و اقتصادی داشته‌اند. این مسئله در اعلامیه استقلال و قانون اساسی جمهوری به‌خوبی مشهود است. در ۱۹۹۲-۱۹۹۱ استادان فرهنگستان علوم در طراحی بیش از ۶۰ پروژه قانونی و حقوقی شرکت داشته‌اند، همچنین، بیش از ۱۴۰ نظریه تخصصی در مورد لایحه‌ها، قراردادهای بین‌دولتی و مانند آن را تهیه کرده‌اند.

از نتایج مطالعه فرآیندهای منطقه‌ای و کلی، تأثیرات متقابل در زمینه پیشرفتهای تاریخی و توسعه علمی، فنی، اجتماعی و فرهنگی مردم قزاق دستاوردهای قابل‌توجهی همچون موارد ذیل به‌دست آمده است: سالانه حدود ۲۰۰ کار بزرگ علمی در اقتصاد ملی انجام و بیش از ۱۵۰ کتاب و جزوه منتشر شده است. کارآیی تحقیقات دانشمندان قزاق توسط بیش از ۴۸۰۰ گواهی، ۱۳۴ حق امتیاز از برخی کشورهای خارجی و ۱۳ توافقنامه حق واگذاری امتیاز تأیید شده است.

1. High temperature Superconductivity

2. T.Aubakivov

ورود جمهوری قزاقستان به عنوان یک کشور مستقل در داخل سیستم اقتصاد جهانی منجر به پیوستگی علوم قزاق با علوم بین‌المللی گردیده است.

فرهنگستان علوم تماسهای بین‌المللی با مؤسسات و سازمانها و شرکتهای علمی را گسترش می‌دهد. مطالعات مشترک، کنفرانسها و کنگره‌های بین‌المللی، مشورتها، تبادل تجربیات سخنرانی‌ها، آموزش پرسنل با همکاری دانشمندان چین، آمریکا، مصر و اسرائیل در حال پیشرفت است.

دانشمندان فرهنگستان قزاق مطالعات آتی خود را با استفاده از امکانات و بورسهای بین‌المللی مانند بنیاد Soros، بنیاد راکفلر، انجمن طبیعی Plank، آژانس جهانی فرانسه انجام می‌دهند. فرهنگستان قزاق موافقتنامه‌هایی در زمینه همکاری فنی با فرهنگستان علوم چین، فرهنگستان علوم و تکنولوژی مصر را به امضا رسانیده است.

پروژه آمریکا - اسرائیل - قزاقستان در مورد همکاری با فرهنگستان علوم قزاق در زمینه اکولوژی، ژنتیک گیاهی و حیوانی، کشاورزی و اصلاح نباتات نیز در حال تحقق یافتن است. تماسهای فنی و علمی با مراکز، سازمانها و شرکتهای علمی ایالات متحده در حال پیشرفت است.

مذاکرات در مورد همکاری در زمینه کنترل جهانی محیط‌زیست با سازمان هوانوردی و فضایی^۱ و مرکز ملی تحقیقات فضایی فرانسه ادامه دارد. توافق در مورد تحقیقات مشترک و سفر در طول جاده ابریشم با مرکز ملی تحقیقات علمی^۲ منعقد شده است. دانشمندان فرهنگستان با مراکز و مؤسسات علمی ترکیه، فرانسه، بریتانیای کبیر، هلند و ژاپن در ارتباط می‌باشند.

هدف عمده فرهنگستان علوم ایجاد سطح عالی تحقیقات کاربردی و پایه در مهمترین شاخه‌های علمی در جهت توسعه قزاقستان مستقل می‌باشد.

ترجمه: طیبه سیاوشی